

Ese detrei ori in septemana: Mercuria, Vineria si Domineca, candu o cota intreaga, cindu numai dijumetate, adeca dupa momentul impregiurilor.

Prețul de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
" dijumetate de anu	4 " "
" patru	2 " "
pentru România si strainetate:	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
" dijumetate de anu	8 " "
" patru	4 " "

Prenumeratiunile se facuta toti dd. corespondinti a-i nostri, si d'adreptu la Redactiune Josefstadt, Lange Gasse Nr. 43, unde suntu a se adresă si corespondintele, ce privesc Redactiune, administratiunea sau speditură; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anunț si alte comunicatii de interesu privat — se respunde cate 7 cr. de linie. Repeticile se fac cu pretiu scadutu. Prețul timbrului este 30 cr. pent. una data, se anticipa.

ALBINA.

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA.“

Cu 1 ianuariu 1869 s. v. „Albin'a“ va intră în alu IV anu alu vietiei sale, pentru carele se deschide prenumeratiuni noue. Nu vom dire nemica despre activitatea de pana acum a foii noastre, căci este la noștri cetitori a judecăt despre acăstă. Ne marginim numai a promite că — cu ajutoriulu lui Ddieu — dens'a si va continua lucrarea si in anul ce vine, dandu-si tota trud'a ca se devina pre di ce merge totu mai folositória intereselor romane, si ca se se estinda din ce in ce totu mai multu intru a cuprinde tóte rămurile vietiei noastre natiunali.

„ALBIN'A“ va apară casă pana acum'a, adeca de trei ori in septemana.

Prețul de prenumeratiune pent. Austria

pre unu anu intregu	8 fl. v. a.
" 1/2 de anu	4 fl. v. a.
" 1/4 " "	2 fl. v. a.

Banii de prenumeratiune rogămu a se trimite la adresă: Redactiunei „Albina“, in Viena, Josefstadt, Lange Gasse Nr. 43.

Redactiunea.

Viena 4/16 jan. 1869.

Precum odata d. Beust cu oficiose sale némtio-unguresci atacă pe d. Brateanu, astfelu de cateva dile d. Bismarck cu ale sale organe inspirate dede navala peste politică lui Beust, era diurnalele de curte ale imperathei francescă sarira in spatele lui Bismarck ca se nulase a vatemă pe d. Beust.

Eră raru acestu spectaclu, in care atati insi se inclescasera, unulu de capulu altuia. Dar se essaminămu pe scurtu si causă:

Am aretat alta data cumea relatiunile diplomatice intre Austria si Prusia nu sunt de cele mai amicabile. Prusia, acceptandu-se pururea la o batalia din partea Francei, se teme că in atare casu Austria ar amenintă-o de la spate. De aceea cercă amicetăia Austriei, si cindu nu reesă, alergă a cere amicetăia ungurilor, dar neci acă nu potu face isprava pe placu. Acum „Nord. Al. Z.“ se apucă se lovăscă pusetiunea cancelariului Beust, imputandu acestuia nelinișcirile de cari suferă Germania, si cari — in parerea prusilor — nu corespundu intereselor austriace.

„La France“, organu guvernamentalu francescă, lă pre Beust in aperare, foră se scimu daca fece acăstă din causă a ajutoriului ce s'ar potă dora speră de la acestă in batalia eventuala, ori din alta careva causa, nesmintită că nu este numai de dragulu fetiei lui cancelariu imperatescă. Numitulu organu francescă impută lui Bismarck uneltiri contra lui Beust, uneltiri la unguri contra contielegerii in afacerile comune, si continuă a laudă dualismulu care intaresce monarhia, are se multiamăsca pre natiunalitati (ce orbă!) si se sustienă pre Beust si mai tare in pusetiunea sa.

La acestea făoa lui Bismarck responde in nr. de ieri că dens'a nu ataca pre nimene in Austria, e găta se incete cu polemică, dar apoi incetă-vor ţre si oficiosele austriace?

Astfelu d. Bismarck a dobândit, daca nu ceva mai multu, celu putieui atată că inspiră unu picu de respectu oficioșelor austriace de nu-lu vor mai atacă cu atata cinezantia. In adeveru, aceste oficiose bacina astadi că incetarea polemicei insemnă o retragere prusescă, dar totusi

si la acăsta ocasiune bucurosu intrămu in discusiunea acestei cestiuni de mare importanță.

Domnii stepanitori magiari, deákii și séu guvernamentalii, chiar asiè, casi cei de partit'a lui Tisza-Ghiczy séu a lui Madarász — ni denéga recunoșcerea existenței si egalitatei nōstre natiunali, ni denéga condițiunile de existenția si dezvoltatiune natiunale, ni denéga dreptulu propozițiunale la patria si la avantajele vietiei publice in statu, si in vieti'a publica nu vrea a ne recunoscere de catu de — magiari. Va se dica, in privința natiunalităei ei stau mortisiu pentru politici a loru din seculii trecuti, era in privința limbei ei mergu in netolerantia, in eschisivismulu loru multu mai de parte de catu toti seculii trecuti, de catu toti seculii intunecului si ai barbarismului!

Opozitionalii magiari, stangele dielei unguresci, pretindu in parte si mai multu liberalismu si patriotismu, de catu guvernamentalii si deákistii dreptei, dar facia de noi si de pretensiunile nōstre natiunali ei nici catu e negru sub unghia nu sunt mai drepti, mai liberali séu toleranti; prin urmare ei fatia de noi apară mai rei patrioti, mai mari farisei, mai periculosi contrari de catu chiar deákistii si guvernamentalii.

Protestăm asiè-dara si aici, precum am mai protestat si alta data contra insinuației, că — oposițiunea nōstra ar fi identica cu a partitelor stange magiare; protestăm contra solidaritatei politice eu oposițiunea magiara.

Sunt puncte, cestiuni speciali, in cari partit'a nōstra natiunale se intalnesc cu un'a, cindu cu alt'a, cindu cu mai multe séu cu tōte partitele magiare; au votatu buna ora deputații nostri natiunali in diet'a trecuta — de cate ori a fostu vorba de usiurarea darilor si a sarcinelor poporului, — cu ambele stange, au votatu éras in programulu oferitul croatilor cu deákistii si guvernamentalii, pentru că votulu acestor'a a fostu mai liberale; au votatu buna ora in caus'a armarei tierii cu stang'a extrema, pentru că asiè cerea interesulu poporului nostru; au votatu in fine in multe cestiuni cu tōte partitele impreuna, in unele cu nici un'a; pentru că dupa pricoperea deputaților natiunali asiè se potrivă cu interesulu natiunale. Adeca — punctul de manecare si totu o data cinosură a fostu pururea interesulu natiunale.

Punctul principiale de diferență intre partitele unguresci este — modilitatea cu condițiunile de impacatiune intre Austria si Ungaria, anume articolul de lege XII din 1867.

Nōa natiunilor chiar de astăni pasă mai pucinu si noi intru interesulu natiunalităei si limbei nōstre chiar atat'a de plecati am fi a votă pentru ea catu contra ei.

Este asiè-dara inca o data evidinte, că oposițiunea nōstra natiunale nu este oposițiunea partitelor stange din diet'a Ungariei, ei este indreptata in contra acestor'a in tocmai casă in contra deákistilor si guvernamentalilor.

Cindu se afirma deci, că domnii stepanitori magiari cu uneltele loru, după convingerea loru, au dreptulu si indatorirea d'a ni impedeacă si strivă cu ori ce pretiu oposițiunea natiunale, pentru cuventul căci ea este indreptata contra legaturei moderne de statu intre Austria si Ungaria, adeca contra dualismulu precisat in art. de lege XII din 1867, — noi din parte-ne nu prețemul a pre-

tinde cu tota resolutiunea si seriositatea, că acea afirmatiune este unu pretestu, o fatiară ca altele o suta la despoti si tirani. Sciu domnii stepanitori cu uneltele loru, că — daca ne-ar acușă si persecută pentru caușa cea adeverata, pentru oponitie natiunale, simpatie lumei culte si gratia si sprinținu parintescu alu monarcului ar fi *langa noi*: deci ni insinua unu spiritu de partita, carele nu este alu nostru, ci alu loru, spiritulu oponitiei factiose contra tronului si a legaturei de statu, pentru ca prin acăstă se-si legitime measurele nelegali, crude si brute contra nōstra. Ni-i cunoscem prăbune pre domnii stepanitori ai nostri!

Nu atatu oposițiunea stangelorii nepaciuesce pre densii; ci mai vertosu pretensiunile, dreptele pretensiuni ale natiunilor. Acestea li amintia stepanirea, ingrasierea loru din sudorile altora, si noi avemu esempe in comitate mestecate, unde supremii comiti si-punu tota trud'a pentru a candida si a alege deákisti, anume romani deákisti in cururile romane, pre candu totu ei in cururile magiare lasa nebantuite candidaturele magiarilor oponitualni!

Acstea le amintim aici curatul numai pentru — adeveru. Inse ori carele ar fi spiritulu oposițiunei nōstre, si — se supunem, că regimulu si cu partit'a lui s'ar sufulă a se folosi de tōte medilōcele numai contra oposițiunei stangelor din dieta, numai triumful acestor stange ar tinde a-lu impedeacă cu veri-ce pretiu; — intrebămu: de unde-si-deducre regimulu si partit'a dului Deák acestu dreptu neconstituionale? Nu vede regimulu si dlu Deák că atare pretensiune si pasire este negatiunea, ba chiar, persiflarea libertatei de alegere?! Séu că vrădu dora domnii stepanitori se ni dovedeșca si aci, se ni dovedeșca inca o data cumica — constituionalismulu loru, libertatea loru, este numai o masca după carea se ascunde celu mai marsiu egoismu alu loru!?! — Prăbune. Fiindu că mai sunt inca multi in Europa si multi in monarhia si in patria, cari totu mai cred in liberalismul, constituionalismulu, sentiu de dreptate alu dului Franciscu Deák, si alu magiarilor sei, va fi de trebuința si de mare folosu a adună claiu preste gramada datele si documentele in contra. Candu lumea va fi vindecata d'acea credinta desirăta, candu ea din tōte faptele domnilor stepanitori magiari se va convinge că densii nu sunt aceea de ce au fostu ei tienuti, nu sunt capaci de idei sublime, de patriotismu, umanitate, libertate adeverata, nu sunt decat nișce egoisti ordinari, ingomfati si tiranosi: atunci oră mantuirei poporului asuprute de ei — fiti securi că — a batutu.

Pusetiunea Transilvaniel.

Orisontulu nostru politicu s'a seri-natul pre catu se pote de bine. Nuorii de mai nainte, la cari priviamu neincetatu căci nu sciamu ce contine in sinul loru, au fostu:

1) Participarea deputaților romani Transilvaneni la dieta din Pesta;

2) Atitudinea dietei unguresci, carea prin amenarea desbaterilor in caușa nōstră, ne tienea la indoiela despre intentiunile ungurilor fatia cu noi.

Acesti duoi nuori sunt acum cunoscuti si analizati deplinu si pentru cea ce credeau si priviau la densii.

A nume, catu e pentru deputati romani Trni cari neci după incoronatiune nu s'au retras din dieta pestana, scimus acă eu totii că densii n'au urmatu

Despre alegerile pentru dieta.

III.

(*) Partit'a natiunale, chiar pentru că este si are se remana natiunale, este si trebuie se fia oposițiunale. Dar oposițiunea nōstră tocmai fiindu că are se remana natiunale, nu este si nu poate se fia nici a stangei centrali, nici a stangei extreme, ci chiar asiè, ba inca si mai multu in contra acestor'a, ca in contra dreptei si a regimului.

O sciu acăstă prăbune toti corifeii magiarilor — din drépt'a si din stang'a si o sciu si bietele unelte ale loru din sinulu nostru; ince li vine la socotela a se preface că — n'o sciu. Dar noi avemu totu interesulu d'a ne splică si lamur, in insenmă o retragere prusescă, dar totusi

cine scie ce procedura dictata de veri o intiepte iunie adanca, precum presupuneau unii sedusi de tacerea acelorui dd. deputati si de secretulu ce faceau din credintia loru politica in mania multelor provocari d-a-si pronunci parerile in publicu. Insisi sunt convinsi ca n'au avutu intentiuni eficaci pentru fericirea natiunei, precum dovedesce cercustantia ca — afara de unulu — ceia lalti se ferescu a da raporte alegatorilor prin meetinge.

Catu pentru atitudinea dietei, cei ce presupuneau ca ungurii ar ave intenziuni amicabile fatia cu romanii, gasira ocajunea a se desamag la desbaterea legii pentru uniune, carea ne restituesce untr'o stare mai ticalosa de catu cea de nainte de 1848.

Cine dara mai pot se fie amagit? Numai acel'a care cu sil'a si-face insusi o amagire sie-si.

Pana acum anca numai unu unionistu s'a gasit intre romani. Era singuru d. Hosszu, oficialu in ministeriulungurilor, elu si numai elu. Acesta credea cumca cu pretiul unei bune legi electorale democratice, romanii Trniei ar da autonomia tierii loru. Tare in credinta sa, suferi diecenie intregi tot de descurciatari conationalilor sei. Fecu in dieta Ungariei propunerea pentru aceasta lege electorală democratică ce dori, respective pentru estinderea legii electorale din Ungaria si a supr'a Transilvaniei, — dar propunerea lui se respinse, dieta ungh. sustiene in Transilvania legea electorală feudală, prin carea representanti a romanilor e redusa mai la nula, caci 1300000 de suflete ce suntemu, abiș scotemu 8 deputati, pre candu cele cateva sute mii de unguri o ducu la 30 de deputati.

Ce mai remane acum: Se partecapmu la dieta ungurésca? Chiar daca am voi, nu potem partecap caci 8 insi nu sunt d'ajunsu se represe unu poporu democrat, peste unu milionu de suflete. Prese acésta impossibilitate naturala, mai vine in socotintia si lovitur'a ce se da demnitatei nóstre natiunali, caci de unde facem %, din locitorii tierii, in representarea ei cea minoritate imprasciata are majoritate fatia cu noi, desí capulu de unguru n'are pretiu mai mare de catu celu de romanu candu e vorba de a milita si a respunde contributiuni.

Ungaria nu ne tratéza ca pre o tieira sora, ci ca pre un'a cucerita, caci in parlamentulu pestanu nu ni da votu egalu, ci cere de la noi censu de 8 fl. pre candu de la locitorii ei cere numai 5 fl. pentru a ave dreptu de alegere.

Ce ni mai remane dara, este ca votulu nostru se nu-lu dàmu in acea parte

in carea e impossibilitatea naturala, e lovirea demnitatei natiunali, e cucerirea tierii nóstre: intielegu se nu-lu dàmu pentru parteciparea la diet'a ungurésca.

Supusi credinciosi ai monarcului, fi adeverati ai natiunei si cetatienei loiali ai tierii, nu potem luá alta cale pentru aperarea drepturilor nóstre de catu aceea ce ni-o concede constitutiunea, drepturile positive si naturali. Constitutiunea lasa fie-carui cetatienu voia libera d'a essercia séu nu, dreptulu seu de alegere. Deci nu facem nimenui neci o nedreptate candu nu vremu se esserciamu acea portiune mica de dreptu ce ni se imbia ca din gratia.

Éca asiè, sunt tocmai legile unghresci cari nu ni permitu se intram in dieta ungurésca. Catra acestea, de e bine de intrebatu, óre ce credu ungurii in privintia consciintiei juridice a poporului romanescu despre autonomia Transilvaniei si despre legile Trniei autonome? óre asta consciintia se fie mai slabă de catu ce era a ungurilor in 1863 pentru legile de la Clusiu din timpulu revolutiunei? Vom vedé!

De-am intrá in dieta ungurésca, nam poté ispraví nemica caci n'avemu representanti destui, si totusi nu ni-ar remané neci o resvera juridica. Retinem-nu-ne de la dieta, vom dà Europei unu comentariu despre acea asertiune din cuventul de tronu in carea se dice cä: „Uniunea Transilvaniei cu Ungaria este o faptă complinita.“

Langa Muresiu, ianuarie 1869.

T.

Din Comitatulu Crasnei, 9 jan. 1869 st. n.

(Romanii selagieni se rescoba. Miscaminte electorale. Recunoscintia deputatilor natiunali.) Vre o 3 septembri naintea de Cratiunulu apusenilor, fratii magiari din acestu comitat se intimpin cu aceste cuvinte: „Romanii din Selagiu vreu a döua di de Cratiunulu ungurescu, se faca rescoba generale.“ Pare cä vedu cum pr̄e amatii leptori ii va scapá risulu de aceste cuvinte, precum me scapara si pre mine candu audii a-cesta faimă de la unu magiaru venerabile. Nu a trecutu inse multu timpu, si am inceputu a eugetá seriosu, pentru cä faimă se latia din ce in ce mai tare, era scopulu si caus'a acestei latiri nu o precepeam neci decat si neci poteam sci cine e scornitorul acestei faime atatu de absurde; eram se facu anca atunci cunoscuta acésta mintiuna grosolana, inse stima cu care me portu catra diuariile romane, nu me iertá a le ocupá spatiul cu barfele de ale unoru capete seci; inse ce se vedi, a trecutu o di dupa alta, si mintiuna, odata scornita, nu a scadiutu ci a mai crescutu, intrat'a in catu, intr'o di vediaram cä toti judii si protojudii cercuali ai acestui comitat, vinu

ca prin telegrafu la V. Comitele primariu, unde si-capetara instruptione secreta ca: *fiindu temere mare si probabilitate că romanii din Selagiu a 2 di de Cratiunulu vor rescoba, vor face revolutiune, se fia toti solgabireii cu atentiu si cu priveghiere agera a supr'a tuturor pasiloru si miscaminelor poporului romanu, specialminte a pretimei romanesci, si totu mereu se relationez despre tienut'a accelea-si; candu vedi mai in colo, cä si prin Transilvania totu asemene mintiuni se faurescu despre romanii cei iubitori de linisice, nu pot se nu te prinda o grije si unu cugetu mai seriosu, cä in fine finali, ce vrea fratii nostri magiari se ajunga prati sisteme de mintiuni? noi romanii de pre aici cari nu ne ocupam neci cu diplomati si cu politica innalta — intr'adeveru, nu precepem! Vre se arete pre poporul romanu naintea monarcului seu de unu poporu rebelu, nedemnu de beneficiale Constitutiunei, vre se-lu innegrésca naintea Europei? li-am dice fratilor magiari cä se li sia destulu acum caci in urma si Europa se ingretiosiza de atate mintiuni ce mai scornescu despre poporale conlocutorie; au vrea döra se-si i ee protestu de a fi mai absolutisti si centralisti de catu insusi Bach? credem cä Ddieu nu va ajutá ca se se realizeze atari planuri reutaciso impunibilmente.*

Acum Cratiunulu a trecutu, anca si celu romanescu, si fratii magiari incepu a deveni mai odihniți, ma intru interesulu adeverului deve se manifestam, cä unii dintre cei spai intiepti au si inceputu a ride de tota mintiuna, vedu pr̄e bine cä a fostu o scornitura fara temeu, nascuta in capetele unoru omeni cari incepu a-si perde mintile, era poporul nostru la aceste mintiuni dice cä: *pre pecatosu ilu röde consciintia si i-e frica ca si furului si de tremurarea frundiei popului.*

Avemu prepusu cä si motiunea dlui V. Comite secundariu, facuta in adunarea generale tienuta in ultimele dile ale lui novembrie, an. espiratu, ca pentru impedeare a aducerei vitelor pestilentiose de preste Mesesiu, se se esopere de la guberniu 200 catane, anca e in legatura cu temerea fratilor magiari de rescolarea romanilor, pentru cä aducerea viteilor pestilentiose, se poté impedeacă si altmire, fapt'a a arestatu, pentru cä de 3 luni ce eiste contumacia in pôla Mesesiu, numai unu omu a adunat nisice capre pre cali laterali; e minunatu emendamentulu, ce-lu facuse unu jude primariu de cercu la motiunea dlui V. Comite, adeca: cä nu 200 catane se se céra de la guberniu ci 600, dintre cari 200 se fia statiunati in Simleu, 200 in Crasna (opidu in pôla Mesesiu) si 200 in N. Faleu (resiedintia si caput bonorum a boierimelalte din acestu comitat); acestu emendamentu, se intielege, nu a fostu primitu, ci s'a otarit u ca se se röge guberniul de tramitera alor 200 fetiori; acesti fetiori pana acum nu au mai ajunsu pre la noi, si precum am etițu pestilentia viteilor prin Transil-

vani'a trece, éra pre la noi, multiamita Ddieu, nu i sa ivitu neci o urma; deci c acum nu seiu, de ce ar mai tramite regim catane pre aici? caci pre aici nu au de a secută bande de hoti, ca prin Ungaria, si pa cum aréta statistic'a acestui comitat, nu au avutu neci odata prin Selagiu.

Am se insemnă cä comitatulu nostru in a curentei, va tiené adunare genarele est ordinaria, in urm'a ordinatiunei minister relativ la pregatirile electorale pentru die convocanda; dupa cum sum informatu desparerea Romanilor, ei sunt otariti a procesi acum, ca in anii trecuti, solidarminte a tă pentru candidatulu loru natiunale.

In fine nu potu se nu memorez despinsufletirea si recunoscintia ce o are poporul romanu din acestu comitat, pentru c putati romani si serbi ce s'a luptat cu tat'a resignatiune pentru egalca indreptatire natiunilor din Ungaria; poporul romanu superbu de acesti mandatari ai sei, si cu ea ii iubesc mai tare pre acesti barbati, si s'a luptat cu sinceritate si cu curagiu pentru elu, cä atat'a condémna mai tare pre acel voci ale inimicilor nostri cari diceau, cu recredintia, cä: deputati natiunali nu represesta opiniunea, convingerea si dorintele natiunii romane; poporul romanu respinge si respinsu in sat'a lumii aceste calumnii, si cre, ca, déca se mai indoesce cineva despr dorintele lui, se i se dee ocajune a se manfestă int'ranu nou congressu national.

Metellus.

Aradu, 13 jan. 1869.

(Congregatiune comitatensa. Miscare electorală. Crudelitatea unui oficialu magiar.) Congregatiunea tienă siedintia in 11 jan. Primindu scire cä comitele supr. Bela Szende e naintat de consiliariu ministeriale, i se otaresce o adresa si afigerea portretului in sal'a cott. Dupa cetera raportului lunariu, br. L. Simonyi propune ca protocolul se se pôrte si in limb'a romana, dar congregatiună amenă propunerea pana dupa publicarea legii natiunalitătilor, si publicandu-se acésta in data, T. Serbu si I. Goldisiu primira redigerea protocolului romanescu. Se ceti ordonanti'a ministeriala pentru pregatirile electorale. Magiarii pretinsera o nouă arondare a cercularilor electorali, romanii Sigismundu Popoviciu, Desseanu si I. Ratiu luptara contra acesti arondari care vatema interesele alegatorilor, si neci poté fi corecta de órace lipsescu datele statistice pe cari se se baseze, deci reulu si si aiure: acolo cä comitatului nostru nu i sa recunoscantu acelu numeru de ablegati care l'ar poté pretinde in virtutea numerositatii poporului. In mania tuturor argumintelor, magiarii fura pentru arondare si reesira la votare.

In siedintia de 12 l. c. B. Glatz se pronunci contra dorintei comune d'a se ceti agum protocolulu romanescu despr siedintia de

FOISIÓRA.

„Compendiu de dreptulu canonico alu unei sante sob. si spos. bisericu. Compusu de Andrei br. Siaguna. Sibiu 1868.“

Aparerea acestui opu am salutat o la timpulu seu pontru servitiulu ce face literaturrei nóstre natiunali si bisericesci, dar din felurite cause venimus numai acum'a a ne pronunci despre densul mai in detaiu precum este detorintia diaristiciei carea are se petreca cu atentiu tot de miscamintele de literatura, de cultura, precum petrece miscamintele politice scl, caci tot de la olalta si numai impreuna de constituiesc vieti a unei natiuni.

Cuprinsulu si sistem'a acestui compendiu sunt intocmite astfel in catu nu se perde din vedere neci unu obiectu alu dreptului canonico, si — desí e numai compendiu — neci unulu de obiecte nu e tratatu cu veri o superficialitate carea n'ar pot se satisfaca dorintei cetitorului d'a-si castigă securitate despre obiectulu cetit.

Acésta asertiune o vom dovedi trecendu in revista sirulu obiectelor cuprinse in compendiu, a name: 1) Notiunea, originea si desvoltarea dreptului canonico, isvorale si admis-

nicii lui; 2) Dreptulu canonico internu: Despre biserica, organismulu ei, despre potestatea bisericesca, despre constitutiunea bisericei; 3) Dreptulu canonico esternu: Puseniunea bisericei fatia cu statulu, libertatea bisericei in statu, comportabilitatea bisericelor crestine intre sine; 4) Despre legalatiunea bisericesca.

Locul ce trebuie se-lu ocupe acestu opu in literatur'a romana, este la tota intemplarea unu locu pr̄e onorificu. Desí literatur'a nóstra bisericesca si desclinitu sea de dreptu canonico, este una din cele mai bogate si cele mai vechi in catu nu se poté mesură cu noi fiecare natiune conlocutoria*, totusi cunoscintele necesarie fie-carui crestinu numai anevoia-

* Cartile nóstre vechi canonice sunt cunoscute de comunu, datate cate de 2-3 secole. Dar pre langa acestea, la unele universitati, propunendu-se istorii universala a dreptului, se face pomenire despre unu calugaru Davidu Panonianu care anca pre la alu 15 secolu i-ar fi inventat pe romani se cunoscă dreptulu canonico, prin urmare romani apartin cu primele natiuni cari au inventat dreptulu in limb'a loru materna. Scritoriulu acestor si-a datu truda se gasescă statu de la respectivii profesori catu si de la literatur'a romani cä cine ar fi fostu acel calugaru care ni face atata onore in istori'a universala? dar n'a potutu astă veri una informatiune lamurita. Daca scie cineva, lu rogăm se ni spuna si nă. Asemenea nume nu trebuie se se pierda, cä sunt forte scumpă, fiindu pr̄e rare. Este pentru noi unicule diutre bisericii nostri in istori'a dreptului, precum in istori'a filosofiei dobânditramu in timulu de curunda pre Maiorescu.

se popularisau, caci „Indreptarea legii“ (Pravila) era pr̄e rara, mare si pr̄e scumpă, era „Pidalionulu“ asisdere pr̄e voluminosu, abstragendu de la multe alte cause secundarie. Aceste pedece in calea popularisarii scientie canonice, le delatura opulu Parintelui Siaguna, caci contineau numai 29 de côle, elu ni infatisie totusi sistem'a intregului si tota ramurile lui. Autorulu a fostu deci in dreptu se dica cumea opulu seu este originalu intre cate si aparutu pana acum'a in literatur'a nóstra.

Espunerea singuratecelor concepte este chiara, desí ici colă cate o sentintă, cate o sminta de tipografia, ar fi mai recerutu ceva corectiune.

In stabilirea doctrinelor canonice se baséza pe sant'a scriptura, pe canonele sinodelor ecumenice si locali, pe interpretatiile (trecute si in Pidalionu) lui Balsamonu, Zonara si sintagm'a alfabetica alui Blastariu; era in ceea ce privesc decisiunile scaunelor patriarcali, autorulu crede cä este de prisosu a provoca la densele caci nu cuprindu nemica de nou, fiindu numai decopiaru din sant'a scriptura, — si daca ar fi contrarie sancti scripturi, atunci n'ar ave neci o validitate, si fie-care dintre noi ar fi impoterit u se le osandescă.

Acésta este credint'a autorului despre genuinitatea dreptului canonico si despre decisiunile scaunului patriarcale. Marturisim cä

ni place se vedem atata aderintia la isvorale genuine, si de aci in colo atata autonomia in modulu sou de cugetare, care autonomia este comandata chiar de spiritul s. scripturi, caci nimene mai multu de catu Salvatorulu a combatut fanatismulu si supunerea órba in acele lucrari pe cari le-a incredintiatu preceperii omenesci.

In asta privintia, opulu este la naltime a scientie canonice, o naltime ce ambele biserici crestine o ajunsera numai dupa lupte mari. Biserica apusena fuse silita se lupte contra unoru doctrine impuse de unu primatu in numele nefabilitatii ce-si pretindea acesta, era biserica resaritena lupta contra ambitiunii de estinderea jurisdictiunei unui alu doile primatu, care numai pentru aceea nu era statu do periculosu casf colu d'antai, fiindu cä n'avea atata potere. Intentiunile unuia erau casf a celuia laltu, papatulu sterse gloria natiunii provenciale, era patriarculu Constantinopolii numai mai ieri alalta-ieri stetea gaia a a sterge autonomia tierii romanesci, daca ar fi potutu'. Este in via memoria cetitorilor nostri cä patriarculu grecescu cerdu anu de la poterile mari se intrevina in România cu esecutiune in cau'a bunurilor monastiresc. Presupunndu cä poterile n'ar fi avutu alta de lucru si ar fi intrevenit, óre ar fi planus patriarculu greco si ortodoxu vediendu cä se nim-

ieri. Densulu crediu că numai unguresculu are se se autentice. Se incinse o desbatere la care partecipa o multime de insi, si in fine se decise cetirea si autenticarea si a protocolului romanescu. Unu ovreu alesu de notariu on. dechiara cu mari frase recunoscintia ovreșca pentru emancipatiune. Dupa acăstă veni in desbatere regulamentul alegerii judiloru si notarilor comunali, ce se primi cu putine modificatiuni; ai nostri luptara barbatesce, dar nu e multa isprava. In fine mai intrara in comitatul dintre romani Belesiu, Bonciu, Budai, Zorlentianu. Siedintia se fin.

Comitetul partitei natiunale a tratatu cu unguri ca se predece acestora dōne cercuri electorale si apoi se nu ne infestez in cele latte cercuri. Iniciativa luara ungurii, si ai nostri se cam plēca. Ni se pare inse că a-cestu tratatu, ce pote se aiba consecintie bune său reale nu numai politice dar si morale in caus'a nostra, e de atata importantia, in catu va trebuī ca comitetul se conchiamate partit'a intręga.

Unu jude primariu ungru I. K. din cerculu A. N. in cettulu Temisiului, dorindu se mance carne selbateca la cratiunulu seu, a scosu la venat o multime de omeni de prin comunele vecine, cari cu furci si alte instrumente trebuiau se alunge selbatecele. Intre a-cestia era si unu mosiu betranu de 60 de ani, din comun'a Fenlacu. Fiindu că timpulu fuse se ploiosu si umedu, era luncusiu mare, si bietulu betranu, care abia se tragea, a luncatut de a cadiutu pe spate. Nepotendu-se scola in data, se infuriă judele primariu de chiamă pre unu haiducu si-lu batu pre bietulu mosiu 12 bate*). Denunciāmu acăstă ministriul de justitia si acceptāmu se ni dovedesca că in tiéra esiste justitii a carea pedepsescce pre unu astfelu de oficialu barbaru.

C u r t i u s .

Temisióra, 11 jan. st. n.

(S. A.) (Congregatiunea strordinaria comitatensa pentru pregatirea alegerilor) decurse astadi dupa voi'a si placulu partidei guvernamentale. Comissiunea centrala in caus'a alegerii deputatilor dietali s'a alesu prin votare publica — ca se nu pote vota si atare diregatoriu contra personelor ce n'ar fi de partid'a guvernamentală — comisiunea consta din 63 de membri, dintre cari sunt romani: Dr. Al. Coda, prot. si canonicul gr. cat. Avr. Maxim, parintele Murariu, preotulu Giorgiu Petcu, At. Ratiu adv., Ioane Tieranu, Meletiu Drehiciu si S. Gruiciu, toti 3 protopopi, cu numerulu 9, di noua membre, dintre cari celu d'antain n'a fostu neci candu romanu de catu numai de nascere, alu douilea nu ie parte activa in causele natiunale, alu treilea este iubitulu aperitoriu alu dlu Kulterer alias

* In alta corespondintia ni se spune că pe betranulu l'au batut 25 de bate. Era unu telegramu, ce primiu, afirma că au fostu doi panduri cari au batut, si nu unu singur haiducu. Red.

cesce autonomia unei tieri ortodoxe? Defelutu nu, că elu ceru intrevenire.

Asiè este Rom'a, asiè e Constantinopole, astfelu tratéza amenduoi cu acele popóra cari in nepreceperea loru sunt gata a li se supune in catu se primésca dreptu incheieturi de credintia tōte decisiunile aceloru scaune. Amenduoi ni spuneau in trecutu că se cérta despre dogme, chiar si candu in realitate cérta era numai de jurisdictiune.

Neci unu poporu n'a suferit in politica stat'a din caus'a acestei certe, catu suferi poporul romanescu, a supr'a caruia se descarcă candu Rom'a candu Constantinopolea, fie ca ea cum i dedea man'a.

Nu eram placutu neci unei parti neci eleia latte. Constitutiunalismulu, ce prin beseric'a resaritului carea sciu a fi nationala, recuse in sangele nostru, nu ne lasă se ne decam̄u orbisul absolutismului din Rom'a pala. De alta parte originea nostra, limb'a, aditiunile si aspiratiunile nostra, nu ne lasau ne inchinam̄u neconditunatu patriarcului Constantinopole. Situatu dura intre doi, eram obiectul tientirilor amendoror'a.

Ori cata superare s'a facutu parintilor din caus'a cestei situatiuni, remane tota forta indoiela că prin acăstă densii mai tu au dobândit de catu au suferit, pe enulu socialu si besericescu au fostu des-

Murányi comite sup, alu patralea pote că ar ave vointia dar nare potintia pentru causele natiunale si alu cincelea fiindu cu trupa cu sufletu de partid'a guvernului, este mai deákistu de catu Deák. Cei 3 protopopi din urma merită incredere da ii vom judecă dupa indeplinirea faptelor; destulu că intre 63 de membri potemu speră că 3 insi vor fi romani, inse ce potu ei fatia cu 63 de insi? —

Atat'a este esintia lucrului, mai departe voi reporta despre decursulu acestei alegeri si despre fisonomia congregatiunei.

Decursulu alegerii lu esprimu prin unu cuventu: octroatu. Partid'a stanga cerea se se aléga membri si din sinulu ei, a fostu respinsa; a cerutu votare secreta, — s'a respinsu; in sfarsitu totu ce a cerutu, — s'a respinsu. Magiarii deákisti au fostu si remasera neerutatori ca mongolii.

Dintre 180000 de romani cari traescu si platescun contributiuni in acestu comitat, se vedea in sal'a comitatensa numai 8—10 cojocă, totu pe atate reverendi si 5—6 diregatori; atat'a totu. Ceia lanti membri cottiensi, pana la 600, sunt toti magari si venetici, Ddieu scie de unde.

Spre fine mai am se inregistrezu că la asta ocasiune romanii fusera si batjocoriti in publicu, in modu adeveratu mongolescu. Dintre romanii plugari cati erau de fatia, neci unu nu pricepea ce se vorbesce, pentru că vorbiā in limb'a magiara.

Deci unulu dintre ei ceteză se dica: „Dle s'audim si romanesce!“ Responsulu i fu, unu risu generalu, era vócea dlu advacatu At. Ratiu resună tare: „nem kell“, adeca nu trebuie. Resultatul nepreceperei romanului fu că unulu dintre ei vota de dōue ori, adeca bietulu nu scia ce se lucra si audindu cognumele seu de dōue ori, a spusude dōue ori că ce voiesce. Unu spionu din partid'a contraria l'a vediutu si destulu a fostu pentru a-lu batjocuri si mai tare. Era egalitate si indreptatirea limbii!

Lugosiu, 13. ianuar. 1869.

(Miscamintele electorale) si-au luatu si in comitatul Carasiului inceputulu. Amesurat ordonantiei ministeriali, comitetul comitatensu s'a adunat in 11 a lunei curinte spre alegerea comisiunei centrali electorale. Procedură observata de comitele supremu Faur cu ocasiunea acestei alegeri e unica in feliulu seu, si o recomandam̄u atentiu publice, ca se véda, cum se tracteza in vieti a constitutiunea la noi acelle trebi, de la cari depinde bu-nulu comunu alu patriei, si averea si vieti a singurateilor ei locuitori. Comisiunea centrala electorale conduce conscrierea alegatorilor prin cercurile electorale, si de la bun'a, esact'a si nepartinitoreea conducere si efektuare a acestor conscrieri depinde posibilitatea, ca la alegerea alegatilor se devina dorintia poporatiunei la adeverat'a ci spresiune. Cine nu-si aduce a minte in comitatul nostru, că

spre a mistifică si a opriime dorint'a poporului nostru la alegerea alegatilor in a 1865 s'a lasatu la urna de alegere a vota atari ele-minte, cari dupa lege de felu n'au posiediutu dreptul alegeri, numai spre acelu scopu ca poporul roman se fie impedeceatu d'a fi reprezentat prin barbatii dorintielor sale la diet'a ungurésca. Reclamarile indreptate contra acestor nelegiuri la comisiunea centrale electorale au remasu fora resultatu, pentru că tocmai in asta comisiune au siediutu barbati de aceia, caror'a li-au jacutu intru interesu a impedecă, ca dorint'a poporului nostru se nu devina la adeverata spresiune. Comitetul comitatensu reflectandu la nelegiurile trecutului avea deci se aléga si se chiame spre participare in comisiunea centrale electorale atari barbati, cari desbracati de ori-ce ura ori predileptiune nationale si patrunsi de simtimentul adeverului si a dreptatei i garantă o conducere drépta si nepartinitoria a conscrierilor electorali. Acestor simtieminte a comitetului comitatensu dede spresiune D. Radulescu, candu — indata dupa ce comitele supremu deschise siedintia si facu comitetului cunoscetu că densulu intru intilegere cu vre o cati-va barbati de incredere (firesc că de increderea sa) a compus o lista a membrilor comisiunei centrali electorali din tōte coloriturele de partida — a cerutu, ca siedintia, se se intrerumpa pentru diumatate de ora, ca membrii comitetului se pota combină si a se intilege intre sine despre barbati, cari prin comun'a incredere se se conchiamate in comisiunea centrale electorale. Dar ce se vedea, acesta drépta si nevinovata cerere a Dlu Radulescu nu astă complacerea comitelui supremu, căci densulu numai decat, foră a lasă intrebarea la o pertractare mai departe, declară si decide, că intrerumperea siedintiei e contra procedurei parlamentarie (?), macar că ni aducem bine a minte, ca tocmai Dlu comite supremu ca deputatu la congresulu bisericescu din Sabiu a fostu acel'a, care de cate-ori avea se se aléga vre-o comisiune, cerea suspinderea siedintiei, — si cu cuvintele „menyünk tovább“ *) provocă notariatulu, ca se citescă list'a membrilor compusa de densulu. Ni se cetira vre-o 80 de nume, era dupa finirea cetrei Dlu Radulescu facu de nou motiu, ca siedintia se se suspinda pe catu-va timpu, ca membrii comitetului se se intilegă intre sine, că potu primi pre cei propusi de membri ai comisiunei centrali electorali. Dar si acesta cerere fu indaru, căci acum veni in ajutoriulu comitelui supremu alu doile vice-comite Vladu, si intr'o cuventare mai lunga, in care denegă că comitele supremu ar fi potutu dice (ce'a ce inse in adeveru a disu) că list'a e compusa dupa tōte coloriturele de partida, de ora ce in comitatul Carasiului nu esista de felu nici o partida, căci dice Dlu vice-comite cu vócea inalta, ca se fie bine intilestu, comitatul Carasiului a fostu totdeun'a

*) Se mergem mai departe. Pre nemția se dice la Sibiu: „Fahren wir weiter.“

Cu atat'a credem si fi indegetatu puse-tiunea ce, precum demustra autorulu, occupa beseric'a romana și provinciala fatia de beseric'a ecumenica in virtutea canoneloru.

Individului i spune că „din dreptulu canonico se va convinge despre demnitatea individualitathei sale, la care l'inaltia institutiunile besericesci, dandu-i dreptulu a alege persoanele besericesci... se va convinge că eu totii suntemu impreuna lucratori ai lui Ddieu, cas'a lui Ddieu, si spiritulu lui Ddieu, locuiesce in voi, de va strică cineva cas'a lui Ddieu, lu va strică si Ddieu pre acel'a, căci cas'a lui Ddieu santa este, carea sunteti voi.“

Fiindu că nu se gasesc cuvinte mai sublimi de catu ale santei scripturi, prin urmare neci una alta sciuntia nu poate intrece poterea celoru citate despre demnitatea omului; in cari se cunosc graiulu lui Ddieu de-spre demnitatea celei mai nobile fapturi a sale.

Sfarsim recomandandu acestu opu tuturor carturarilor romani, cu de osebire a celor'a cari au cettu si „Enchiridionulu dreptul canonico alu besericiei orientale“ scrisu latinesce de parintele episcopu Selagianu din Orade; căci confrontandu-le, vor poté si mai bine se cunoscă si se tienă in evidintia doctrinele besericiei romane, cari trebuie se remana purure acelle-si si pretotindenea, precum au fostu identice si in trecutu la amendoare confesiunile romane.

loialu si supusu si a inplinitu cu acuratetă tota poruncile ministeriale, — propune, ca list'a se se primésca, foră vre-o esaminare mai de aproape care propunere comitetul comitatensu, ca se nu cada pe de o parte in presupunerea necunoscerii procedurei parlamentarie, era de alta parte ca se nu incura in noia neloyalitatii, prin tacere o primă. In acestu modu comitetul comitatensu pote dice, că elu a asistat la cetirea listei membrilor comisiunei centrali electorali, pre care comitele supremu i-au astă de demni a-i chiamă in acesta comisiune. Frumosu auguriu si incurgatoriu inceputu pentru alegerile viitorie!

Comisiunea centrale electorale in astu modu constituita si-va incepe activitatea sa in 17. a lunei curinte.

Se ne ocupam patientulu de cuvintele Dlu Vladu, cumea in comitatul Carasiului nu esiste nici o coloritura de partida. E cu potintia, că Dlu Vladu a ignorat intemplările din comitatul nostru de la 1861 in cōce séu dōra i zace intru interesu a-declară naintea lumei, că in comitatul nostru nu esiste nici o partida, la tōta intemplarea adeverat'a stare a lucrurilor i-ar poté aduce a minte, cumea Dsa numai partidei nationale are de a multiati alegerea sa de ablegatu in cerculu Zorlentului. N'ar ave bunetatea d. Vladu a ni spune, cate voturi din ale neromanilor au avut la alegerea sa din an. 1865, căci la an. 1848 si 1861 ca pre indepartati nu vremu se reflectam. E de unu timpu scurtu la noi unu secretu publicu, cumea d. Vladu, dupa cōmai anu in diet'a ungurésca se declară pen-tru o impartire federalistica a imperathei austriace, astadi se lassa a se recrută pentru unu clubu deákianu constituindu in comitatul nostru in contra unei imaginare partide a stangi, de carea — afara dōra de cei ce vreun se aduca in vietia clubulu deákianu — inca altulu cine-va n'a datu cu ochii. Dēca in comitatul Carasiului nu esistu colorituri de partida, cum de d. Vladu lucra din tōte poterile spre constituirea unei partide deákiane in comitatul nostru, căci déca nu esista partida la noi, pentru că pana acum am fostu loiali, buni, supusi si am inplinitu tōte poruncile ministeriale, e ore de lipsa, e consultu a crea o partida deákiana, si prin acăstă a provocă la crearea de partida stanga, stanga estrema si nationale. Rea politica e acăstă, de la Dta, inca si neconsecinta, pentru că mai ieri pledai pentru grupe, era astadi te animedi pentru cele castigate de partid'a deákiana, adeca pentru dualismu, si va veni timpulu, candu poté vei declară, că egemonia unui populu asupra celor'a latte popóra din patria n'a fostu cea mai buna politica din partea unei partide, carea dice, că numai bunulu si prosperarea tierii i zace la inima.

Cu o di nainte de alegerea comisiunei centrali, locuitorii nemți si jidani din Lugosiu la provocarea directorului gimnasialu de aici, a preotului catolicu Billmann, au tenuut o consutuare pentru viitora alegere a ablega

Éra daca ni se permite se dicem cateva cuvinte si autorului, apoi i vom spune că noi cunoscem meritele metropolitului P. Andrei br. Siagun'a pentru metropoli'a sa, merite cari priu suveniru vor dură catu metropoli'a. Asidere cunoscem pe Escl. Sa A. br. S. barbatulu de statu, a caruia atitudine ince, că a multoru barbati de asta calitate, e judecata tocmai acum in feliurite moduri. Mai cunoscem inca si pe scriotorulu besericescu Parintele Andrei, despre care ince toti su o judecata unanimă, si nimene nu dice că ar fi inferioru Escl. Sale metropolitul său barbatulu de statu, dar neci poté dice asiè cova, căci acestu scriotoriu a facutu a se retipari 37 de carti besericesci, insusi a compus si a tradusu 19, a indemnăt pre altii de au compus si au tradusu 21; deci suveniru acestui scriotoriu va dură asiè de lungu casf literatur'a si limb'a romanilor, si prin opurile sale va forma barbati cari se scie stă la naltimesa missiuni loru si se scie tienă legatur'a națională-besericescă intre anticitate si posteritate. Ne-smintit că opurile vor forma atari barbati, inse formarea este totusi mai eficace catu o face autorulu in persóna, dar spre acăstă se recere ca autorulu se traescă lungu timpu, a-si-dara se traescă!

A. C.

tului din cerculu Lugosiului, si s'au intrunitu cu totii in candidatulu Szende Bela, fostulu comite supremu in comitatulu Aradului. O depunatiune lu va provoca spre primirea candidaturei. —

Romanii pana astazi inca nu s'au otarit pentru candidatulu loru. Dupa ce reprezentantele cercului nostru la diet'a trecuta, d. Andrei Mocioni, s'a retrasu de la tota activitatea, nu ne mai potem nutri cu sperant'a, cumea densulu va primi candidatur'a in cerculu nostru, era despre altu candidatu pana acum'a combinatiunile necesarie inca nu s'au facut.

Iaduia, 29 dec. 1868 v.

(*Pregatiri electorale*) Membrii comitetului comitatensu alu Carasiului sunt chiamati la Lugosiu pe 11 januariu 1869 la congregatiune straordinaria, ca se se algea comitetul centralu de alegerea ablegatilor, si comisiunile pentru conscrierea votisantilor. —

Din partile nostre indepartate pre' putieni membrii de comitetu vor merge la Lugosiu, pentru ca si alintintre nu mai sp'era nemica din Lugosiu, de'rance cu mai multe ocazioni caus'a natiunala fu trentita chiar de ilustrulu nostru comite supremu, cu alti romanesi de ai sei. Noi nu acceptam de la comitetulu centralu nemic'a, scimus nainte ca si, in acestu comitetu, va ave maioritate de magiari, noi ne punem tota sperant'a si credint'a in noi insine, si ni vom da' trud'a se nu remanemu de rusine.

Cu cati alegatori am vorbitu, toti au parola pentru „Babesiu" si sunt toti insufletiti pentru pasiurile si vorbirile acestui ablegatu natiunala in dieta. — Nici nu poate sc fi combinatiune cu altu romanu ori de ce principie ar fi, cu atatu mai putienu de magiari, seu veri unu renegatu de romanu. — Cerculu nostru, cu alegerea in Sasca, se simte onoratu ca are asi' ablegatu, si incatu densulu voiesce se mai pasiesca de ablegatu, cerculu l'asc'pta cu bratiele deschise. —

Nu scimus, cugeta seriosu Dlu Gozsduna se pasiesca aici, seu d'ra partid'a de'kian'a vre se-lu forteze — cu o parte din cele 9 milioane de florini de prin jurnale — dar audim ca Dlu E. comisariu de securitate lu recomenda unor'a — de cari nu-i rusine — fiindu ca a fostu pe la Pest'a, si precum se vorbesce a mirostu si pe la comitetulu centralu de pe acolo.

De nu se intempla casulu celu interesantu de alegere cu Dlu G. la Tinc'a — poate ca ar afli nisice nebuni cari se-i creda, si apoi prin credint'a loru densulu se treca si peste septemviratu, dar pe la noi se scia ca si-a sfarsit placintele. Cunoscemus noi acum'a pe toti barbatii nostri, si cei buni si cei rei, si acestora li spunem, ca nu va fi totu ospetiu, se ducu nuntasii. —

Unu alegatoriu.

Carasiu, 28 dec. 1868. v.

(*Administratiunea comitatului*) De cati-va ani privesc cu atentiune la administrarea comitatului, si de multe ori aflau ca asi' decurgu trebile, in catu omului cu sentiu vine se v...! dar n'are ce face, pentru ca traiesce in constitutiune, si vede barbati de principie administrandu acestu amaritu comitatu. —

Vreu de asta data se aduce o cestiu spre desbatere. —

Veti sci ca sub timpulu absolutismului *banii orfanali* se administrua la oficiele de dare; de candu e constitutiune acesti bani se manipuleza in cass'a comitatului, asi' numita orfanala.

Ar fi intrebarea, ore in ce casu au fostu acesti bani mai ascurati, atunci seu acum'a? Atunci statul a garantat si rebonificat; era acum'a, ore s'a declarat ministeriulu, ca garant'za din partea statului, seu universitatea comitatensa ca garanta din partea sa, si din ce fondu?

Premitiendu ac'est'a, ar fi alta intrebare ca ore imprumutarea banilor orfanali, e obiect de administratiune, si a nume, economicu seu e obiect judetialu, adeca de dreptu? si asi' ore universitatea comitatensa seu tribunalu e competente (ca juredictiunc orfanala?) de a imprumutu banii orfanali la creditori?

In comitatulu nostru pe le 1861 imprumutarea banilor orfanali a conce'so universitatea comitatensa, si de cati-va ani o concede tribunalulu. — Nu sciu dacea totulu e basatu „pe usulu vechiu magiaru" seu pe ordinatiune pre' innalta? Dar dupa parerea mea, universitatea comitatensa ca administratiune economica e competitente de a da imprumuturi, pentru ca organele cassale sunt supuse, pentru ca are dreptulu si detorint'a de revisiune, pentru ca numai ea poate fi respundetoria, si trebuie se garanteze pagub'a. Tribunalulu numai pentru deposito si partile de mostenire are dreptu de dispositiune, si ac'est'a, din lege, si din dreptu.

Tote acestea, nu sunt administrate, si supravighiate din destulu, dar trece daca-se, in catu nu se face paguba eredilor seu cassei orfanale comitatense; inse me temu, si dieu intru interesulu publicului, ca in cati-va ani, ca'sa poate ave pagube marisoare, si deosebi din acea causa, ca tribunalulu de cativa timpu incoc imprumuta sume forte mari, cate de 5000, 10,000 si 15,000 fl. v. a. intr'o mana pe realitati pretiuite — de regula — cu pretiu si intrebu.

Debitori de acestia, nu platescu cametele regulatu, incatu a trebuitu ca dupa capitalu mare, cametele se se capitaliseze in mii de florini. Nu e cu putintia, ca atari debitorii se scape de executiune, nu e cu putintia ca atari realitati pemnorate (zelogite) se se vinda dupa pretiulu datu spre ascurare, ci cass'a orfanala nu-si scote nici capitalulu, precum am auditu din casuri speciale.

Dupa parerea mea, intre astfelu de imprejurari, imprumutarea banilor orfanali in sume mari unor patrocinati, indomniti etc., e pechatu publicu in contra locitorilor comitatului.

Se scio, ca massele lasamentale in comitat — de regula — sunt de cate-va sute, ba si mai mici, si din atate masse trebuie adunata, ca se se imprumute numai unulu! Se asculta dura, ca banii orfanali se se imparta era in tre acea poporatiune, de la carea incurge; se se ajute multimea cate cu 100, 200, 500 fl. era se nu se dec numai unor'a si pre' multu; si fiindu ca mai multu incurge de la poporatiunea romana, se se imprumute in proportiunea de' si poporului romanu, carele se facu desvetiatu de a cere din cass'a orfanala, si recurge la bance de creditu strain!

Unu membru alu comitetului.

Langa Sibiu, 12 ian. 1869.

(d) *Misari anti-electorale*) Adunarea scaunala in Sibiu tienta sambeta in 9 jan. in caus'a pregatirilor pentru dieta, avu' ocasiune se auda credint'a comună a romanilor, inradecinata de multu, dar numai acu' se espreser. Notariulu din Resinari d. Ilariu Mutiu spuse ca romanii, din cunoastele cause, nu mai potu participa la diet'a ungurasca, nu vor alege deputati, diet'a trecuta a fostu numai pentru incoronatiune, in cele latte afaceri ale Transilvaniei, numai diet'a ei e competitente. Se incise o lunga desbatere, caici Sasii Lindner si Bedeus erau pentru participare.

Resultatulu fu ca romanii in unanimitate dusera la protocolulu decisiunea loru, subscrisa si de unu sas, cei lalci sasi vor participa.

Regulamente

pentru afacerile direptiunei Asociatiunei natiunali aradane pentru cultur'a poporului romanu.

(Continuare)

Partea II.

Dispusetiuni particulari pentru singuraticii direptiuri ai Direptiunei.

Articolul I.

Agena'e direptoriului primariu si secundariu; si ale presiedintelui substitutu.

§. 37. Direptoriului primariu si celu secundariu succesiv sunt presiedinti naturali in siedintiele direptiunei, si ca atari au insarcinari si prerogative cuprinse in partea I. a regulamentului de facia.

§. 38. Amendou direptorii afara de siedintia au o sfera propria de aptivitate, — ca rea se estinde la urmatorele afaceri, — adeca

ei represta direptiunea asociatiunei in tote agendele ei personale, — care nu cadu in vre o dispusetiune exceptiunarie a direptiunei; seu in agendele speciale a vreunui deregatoriu direptiunale; — au a cerca mai adese ori protocolele, — diurnale, si peste totu lucrurile singuraticilor deregatorii ai direptiunei; au a cercet' deosebi starea casii, si a fondului instruptu alu asociatiunei; cum si portarea servitorilor, — mai de parte au a priveghia asupra ordului bunu in priu' conversatiunei si a aduce la cale abaterile contrarie dispusetiunilor sustatatorie; — in urma au a procuru deplinirea seaderilor observate in manipularea trebilor asociatiunei.

§. 39. Aptivitatea presiedintelui substitutu dupa §. 10 — incatu acelasi are si alte insarcinari speciale, — e restrena numai la siedint'a direptiunale, in carca elu tiene presidiulu, si la espeditiunile ce sunt de a se face de sub presidiulu, seu; — era nu si la cele alte afaceri direptoriali atinse in §. precedinte, pentru care au locu dispusetiunile §. urmatoriu.

§. 40. In intemplare, candu posturile amenduroror direptorialor s'ar face vacante, — seu amenduoi direptori in ori ce modru ar fi impedecati de la deregatorii loru pe unu tempu mai indelungatu, — direptiunea, — pentru ingrigirea afacerilor atinse in §. 38 alege din sinulu seu unu suplinte provisoriu alu direptoratului — carele apoi pana la delaturarea totala a impedeccarei aptivitateli direptoratului, e inzastratu cu tote prerogativele, — si insarcinatu cu tote afacerile direptoratului.

Articolul alu 2.

Agena'e notariului.

§. 41. Notariulu direptiunei e ducatoriu de protocolu in tote siedintiele direptiunale, — referinte regulariu alu tuturor negocierilor intrate la direptiune, incatu pentru unele cause speciali nu ar fi insarcinatua ea referinte altul dintre membrii direptiunei, — si se ingrijeste despre espeditiunile decisiunilor direptiunale.

§. 42. Tote scriptele adresate catre direptiune le primesc notariulu si in ordu cronologicu le induce pe seurtu intru unu diurnalul d' intrate intocmitu dupa formulariulu de sub/A totu deodata pe fiesce-care esibitu pune datulu presentei si numerulu diurnalului.

§. 43. Scriptele si preste totu obiectele, — pentru cari la primirea loru ar fi se se depuna seu vre-o tacsa de espeditiune seu pretiulu lucrului tramisu, — daca din acele nu se prevede vreun folosu pentru asociatiune, — seu daca nu corespunda la vre-o dispusetiune speciale a direptiunei, — nu se primescu de felu, — ci eu convoiearea presidiului se reindruma nedeschise.

§. 44. Intratele din tempu in tempu, — dar nesintintu inaintea siedintiei ordinare pe langa diurnalulu intratelor se presenta direptoratului spre revisiune, — seu in absenta amanduroror direptori, — presiedintelui substitutu alu direptiunei. — Era decumva ar obveni vreun obiectu urginte, — a caruia pertraptare nu rabda neci o amenare, — notariulu e indatoratu de locu a face pasiurile recerute conformu §. 6 partea I a regulamentului, — pentru conchiamarea unei siedintie straordinarie.

§. 45. Notariulu e indatoratu de locu dupa autenticarea protocolului siedintiei direptiunale superarea obiectelor a o insemna in diurnalulu de intrate, — si a face espeditiunile cuvenite cu subscrisoarea presiedintelui si cu contrasemnarea sa propria, — totu deodata esefindu inmanuarea decisiunilor in locu prin servitorulu direptiunei, — era in parti prin post'a pe langa list'a de inmanuare.

§. 46. Sp're evident'a speditiunei notariulu va portu unu diurnalul de espeditiune tocmu dupa formulariulu de sub/B — in care insemnanda speditiunea in ordu cronologicu din siedintia in siedintia, va face aretare direptiunei despre impliat'a speditiune, — mai de parte are datorintia a portu sconto, — si a tene in evidintia membrii si colestantii asociatiunei.

(Va urmă)

= „Balulu romanescu in Timisiora") a caruia venit ucratul s'a destinat in favorea „Alumneului natiunali rom." d'aci, se va tie'ne in 6/18 fauru a. c. in localitatile teatrale (redutu). Naintea inceperei balului se va face concertu de diletanti. Atatu scopulu acestei intreprinderi catu si personele cari ne-au onoratu cu promisiunea ca vor conlucra la acestu concertu, ne indemna se apelam la buavointia on. publicu, ca se participe. Cu ocazia venitioria vom poti servi cu programa, pana atunci on. publicu este rogata a lu' incunoscintiare despre acestea. Temisiora 7/1 1869. P. Rotariu, notariulu comit. resp.

Concursu.

Pentru statiunea invetitorasca in comun'a Cacarau (comitatulu Aradului) — se scrie Concursu, — cu care statiune sunt impreunate urmatorele emoluminte: 80 fl. v. a. 10 cubule de bucate, 5 cubule grau si 5 cub. de papusicio, 6 orgi de lemne, 60 de portiuni de fenu, una mersu de fasole, cortelul liberu si gradina de legume.

Doritorii de a ocupu statiunea ac'est'a, sunt avisati recursurile loru instruite cu documentele recerute Pr. On. Consistoriu diecesanu Aradanu pana in 25 januariu st. v. 1869 a le substerne subscrисului in Buteni.

Buteni, in 29 decembre 1868.

Andreiu Machi m. p., protopresviteru si inspect. distr. de [1-3] scole in traptulu Butenilor.

Concursu.

Pentru vacanta statiunea invetitorasca din Covasintiu cu emoluminte 200 fl. v. a. 16 cubule de bucate, 12 orgi lemne si cortelul liberu.

Doritorii de a ocupu acestu postu invetatorescu, sunt avisati, documentele recerute si cuviinciosu provedute pe langa recursul adresatu Consistorului Pr. Onoratu aradanu subscrисului, pana la 1. Februarie anului 1869 a le transpune.

Vilagosiu, 28 Decembrie 1868.

Georgie Popescu m. p. Protopopu si Insp. Distr. de Scole alu Vilagosului.

Cursurile din 15 januariu 1869 n. sér'a

(dupa orasare oficiale.)

	bani	marc.
Imprumutele de statu:		
Cele cu 5% in val. anstr.	60-20	60-36
" contributinali	99-25	98-49
" noui in argint	65-	65-20
Cele in argint d. 1868 (in 500 franci)	74-50	75-
Cele natunali cu 5% (jan.)	—	—
" metalice cu 5%	—	—
" 1/2%	54-27	54-27
" 4%	54-75	54-21
" 3%	47-75	48-21
" manu-nov	54-27	54-27
" cont. Palfy	33-	33-5
" princ. Clary	38-	39-
" cont. St. Genois	36-	36-5
" princ. Windischgratz	20-	21-
" cont. Waldstein	22-	23-
" Keglevich	14-50	15-1

Efectele de loteria:

Sortile de stat din 1864	111-80	112-
" 1860/1 in cele intrege	91-60	91-8
" 1/4 separata	97-35	97-7
" 49% din 1864	84-50	85-
" din 1839, 1		